

سوره چهل و چهارم - دخان

این سوره در مکه نازل شده و ۵۹ آیه دارد.

به نام خداوند بخشنده مهربان

ح. ميم. (۱) سوگند به كتاب روشنگر (قرآن). كه ما آن را در شب معينى آغاز كرديم و ما بيمدهنده بوديم. در آن (شب) هر امرى با حكمت جدا كرده مى‌شود. امرى كه از سوى ماست و ما فرستنده آنيم^۱. رحمتى است از جانب پروردگار تو كه شنواى داناست. پروردگار آسمانها و زمين و آن چه كه در ميان آنهاست اگر شما يقين داريد. جز او معبودى نيست زنده مى‌كند و مى‌ميراند پروردگار شما و پروردگار پدران شماست. (نه!) كه آنها در شك و ترديد بازى مى‌كنند! پس منتظر روزى باش كه آسمان به مثال دود آشكارى درآيد. كه مردم را فرا گيرد و اين عذاب دردناكى است! (۲ - ۱۱)

(گويند) پروردگار! اين عذاب را از ما دور گردان كه ما ايمان آورده‌ايم! چگونه آنها پند خواهند گرفت در صورتى كه پيامبر بيانگر به سويشان آمد ولى آنها از او روى برتافتند و گفتند كه او تعليم يافته ديوانه است! ما اندكى از عذاب را كم كنيم و همانا شما به كفر باز مى‌گرديد! آن روز ما آنها را به سختى مؤاخذه كنيم كه ما انتقام گيرنده‌ايم! (۱۲ - ۱۶)

ما پيش از آنها قوم فرعون را آزموديم و پيامبرى بزرگوار براى آنها آمد. (وگفت) بندگان خدا (بنى‌اسرائيل) را به من بسپاريد كه من براى شما پيامبر اميم. و اين كه بر خدا برترى مجويد كه من براى شما حجت آشكارى آورده‌ام. و من به پروردگار خود و پروردگار شما پناه مى‌برم از اين كه سنگسارم كنيد! و اگر باورم نداريد از من دورى گزينيد. نگاه خدايش را خواند كه اينان مردمانى گناهكارند! (۱۷ - ۲۲)

(خطاب شد) بندگان مرا شبانه ببر كه دشمنان شما را تعقيب خواهند نمود. و دريا را به حال خود بگذار كه آنها سپاهى غرق شدگانند! چه بسيار باغها و چشمه‌سارها كه به جا گذاشتند! و كشتزارها و جايگاه گرامى. و نعمتى كه از آن برخوردار بودند! چنين شد. و ما آنها را به قوم ديگر ميراث داديم! و آسمانها و زمين بر آنها اشك نريختند و آنها مهلت نيافتند! (۲۳ - ۲۹)

ما بنى‌اسرائيل را از آن عذاب خواركننده رهانيديم. از دست فرعون، كه سخت متكبر و گزافكار بود. و آنها را از روى علم بر جهانيان برگزيديم. و از آيت‌ها به آنها داديم كه در آن امتحان آشكارى بود. همانا اينها گويند. كه ما را جز اين مرگ نخستين مرگى نباشد و ما ديگر بار برانگيخته‌نشويم. اگر راست مى‌گوئيد پدران ما را باز آريد! آيا آنها بهترند يا قوم "تُبَع". و كسانى كه پيش از آنها بودند كه چون گناهكار بودند هلاكشان نموديم! (۳۰ - ۳۷)

ما آسمانها و زمين و آنچه را كه ميان آنهاست به بازى نيافريده‌ايم. آنها را جز به حق و راستى خلق نكرده‌ايم ولى بيشرشان نمى‌دانند! بى‌گمان روز رستاخيز وعده‌گاه همه آنهاست. روزى كه هيچ دوستى براى دوست خود كارى نسازد و آنها يارى نشوند. جز كسى كه خدا رحم كند كه او نيرومند مهربان است! (۳۸ - ۴۲)

همانا درخت "زقوم". طعام گناهكاران است! چون مس‌گداخته در شكمها مى‌جوشد مانند جوشيدن آب‌جوشان! (دستور رسد) او را بگيريد و به ميان دوزخ بكشيد! نگاه از عذاب جوشان بر سرش بريزيد! بچش! كه تو همان عزيز و گرامى بودى. اين همان عذاب است

۱. در اين دو آيه مى‌فرمايد در آن شب قدر كه قرآن نازل شده اجل‌ها و رزق‌ها و روزى‌ها و كارها ... نصيب‌هاى مردمان را قسمت‌كنند. نصيبى كه از جانب ما معين شده و فرمانى كه از سوى ما صادر گشته‌است.

که بدان شک می‌کردید! (۴۳ - ۵۰)

بی‌گمان مؤمنان در جایگاه امنی باشند. در بوستان‌ها و چشمه‌سارها. که جامه از حریر نازک و دبیای ستبر بپوشند و بر تخت‌های روبروی هم قرار دارند. چنین باشد. و حوران سیاه چشم را همسر آنها گردانیم. و در آنجا با ایمنی هر نوع میوه بخوانند. و مرگی جز مرگ نخستین نچشند و خدا آنان را از عذاب دوزخ نگاه دارد. این بخششی است از جانب پروردگار تو. آن رستگاری بزرگی است! ما قرآن را به زبان تو آسان کردیم که آنها پند گیرند. منتظر باش آنها هم منتظرانند. (۵۱ - ۵۹)